

Nieuwsbrief 3 oktober 2023

- Inhoud: - laat Afghaan die Nederland hielp niet aan zijn lot over
- hoe MAP Palestijnse levens beschermt
- teken voor de klimaatzaak Bonaire

Uit de NRC:

Laat Afghaan die Nederland hielp niet aan zijn lot over

Mensenrechten De Taliban martelen Afghanen die Nederlandse militairen hielpen. Het is onze morele plicht hen nu te steunen, zegt *Tuur Elzinga*.

Tuur Elzinga is voorzitter van vakbond FNV en schrijft ook namens de Defensievakbonden

Foto Shekib Rahmani

In Afghanistan worden nog steeds mensen opgepakt, gemarteld en vermoord, vanwege het werk dat zij voor Nederland deden.

Het gaat om mensen die voor Nederlandse militairen werkten en voor de veiligheid van onze mensen zorgden zoals de vijftien door de Taliban vermoorde defensiebewakers waar [NRC eerder over schreef](#). De Nederlandse overheid heeft aanvragen voor bescherming van lokale medewerkers afgewezen om formalistische redenen, bijvoorbeeld: ze waren indirect in dienst of ze hebben de aanvraag te laat ingediend. Dit terwijl veel van hen ondergedoken zaten juist

vanwege hun werk voor Nederland en niet de mogelijkheid hadden snel een aanvraag in te dienen.

De rechter heeft tot nu toe geoordeeld dat de overheid op dit terrein zelf mag bepalen welke regels zij hanteert (een hoger beroep volgt nog). Het kabinet heeft op 15 september in antwoorden op Kamervragen over het NRC-artikel gezegd dat het, ondanks de berichten over de vermoorde bewakers, op dezelfde manier blijft beslissen. De Tweede Kamer is dus aan zet.

De commissie-Ruys presenteert 6 oktober haar onderzoeksrapport over de evacuatieoperatie Kaboel. Op 15 mei stuurden drie bewindslieden alvast een voorstel naar de Tweede Kamer over de inzet van en de verantwoordelijkheid voor lokaal personeel bij toekomstige missies en op Nederlandse ambassades en consulaten.

Lokaal personeel hard nodig

Wij hopen dat kabinet en Tweede Kamer lessen trekken uit de humanitaire ramp die zich in Afghanistan voltrok maar we zijn daar niet gerust op. Het kabinet onderkent dat lokaal personeel hard nodig is om het werk van ‘onze mensen’ in het buitenland mogelijk te maken. Een belangrijk aspect dat onbenoemd blijft is dat lokale medewerkers de veiligheid van onze mensen garanderen. Het kabinet erkent wel dat het een werkgeversverantwoordelijkheid heeft voor het lokale personeel, óók als het fout gaat zoals in Afghanistan. Tot zover het goede nieuws.

Want dan volgen er mitsen en maren. Het kabinet verwijst alleen naar een juridische verantwoordelijkheid voor personeel (en hun gezinnen) dat in vaste dienst is en tijdens dit dienstverband gevaar loopt. Het kabinet weigert verantwoordelijkheid te nemen voor zogenaamde *contractors* en personen die niet meer in dienst zijn. Wij zien de bui al hangen, in de toekomst is de werkgeversverantwoordelijkheid makkelijk af te schuiven door niemand meer in dienst te nemen en iedereen in te huren.

En op het moment dat een crisis uitbreekt en we een land noodgedwongen moeten verlaten, ontslaat het kabinet iedereen en wordt niemand geëvacueerd behalve de daar aanwezige Nederlanders? De geschiedenis leert ons dat in oorlogssituaties en conflicten lokale mensen die ‘heulden met de vijand’ grote risico’s lopen. Agressors kijken niet, terwijl wij een land met gezwinde spoed verlaten, of iemand een vast contract had, werd ingehuurd, nog steeds een contract heeft óf welke functie iemand vervult.

Lokaal personeel zorgt ervoor dat onze mensen in het buitenland veilig hun werk kunnen doen. Het minste wat wij terug kunnen doen is ook hún veiligheid garanderen. Dat is niet alleen een juridische werkgeversverantwoordelijkheid, dat is ook een morele plicht.

Geen harde scheidslijn

Voortaan zou alle lokale personeel bij voorkeur rechtstreeks worden ingehuurd. Ook via *contractors* ingehuurd personeel, en hun gezinnen, moet indien nodig geëvacueerd worden. Dit brengt het Nederlands beleid in lijn met dat van internationale partners zoals de Verenigde Staten, die in Afghanistan en Irak geen onderscheid maakten tussen personen die direct in dienst waren of via *contractors* werkten.

Bij een evacuatie dient Nederland geen harde scheidslijn te trekken: u bent niet meer in dienst bij ons, u wel. Veel mensen die ons helpen hebben een lang arbeidsverleden en lopen door hun werk nog steeds grote risico's. Het zou uiterst wrang zijn als medewerkers en hun gezinnen in dergelijke situaties geen bescherming krijgen.

Lokaal personeel zorgt ervoor dat onze mensen in het buitenland veilig hun werk kunnen doen

Het begrip 'aantoonbaar persoonlijk gevaar' dient duidelijk te worden gedefinieerd. De landenrapportages en richtlijnen van EUAA agentschap en UNHCR en relevante mensenrechtenorganisaties als Amnesty en Human Rights Watch moeten daarbij leidend zijn. Naast de eerdere erkenning door het kabinet dat lokale tolken en bewakers in conflictsituaties als 'systematisch vervolgte groep' worden aangemerkt.

Daarnaast moet het kabinet ervoor zorgen dat andere zaken op orde zijn zoals; crisis- én evacuatieplannen en een heldere procedure waar en hoe lokale medewerkers zich tijdig kunnen melden voor evacuatie. Daarbij horen transparante afspraken en processen over goed beheer van personeelsgegevens. Werk waar mogelijk ook internationaal samen, bij evacuaties én ten aanzien van personeel dat door de NAVO of EU wordt ingehuurd.

Mede ondertekend door Ruud Bergsma, Jean Debie, Jan Gras, Sara de Jong, Sven Schuitema, Anne-Marie Snels en Vluchtelingenwerk.

Hoe MAP Palestijnse levens beschermt te midden van verergerende crises op de Westelijke Jordaanoever en in Gaza 28 september 2023

Medical Aid for Palestinians (MAP) blijft reageren op een gevaarlijke escalatie van geweld door Israëlische militairen en kolonisten, waardoor 2023 het dodelijkste jaar is geworden voor Palestijnen op de bezette Westelijke Jordaanoever sinds de Tweede Intifada.

Tot nu toe hebben Israëlische troepen dit jaar 179 Palestijnen gedood op de Westelijke Jordaanoever, wat al meer is dan het totaal van vorig jaar en het hoogste aantal moorden sinds het begin van de VN-registratie in 2005.

De afgelopen weken is het bloedvergieten niet afgenomen. Op 19 september doodden Israëlische troepen vier Palestijnen en verwondden minstens 30 anderen bij de laatste gewapende inval in het vluchtelingenkamp Jenin. Onder de doden was een 15-jarige jongen. Een paar dagen later, op 22 september, viel het Israëlische leger het dorp Kafr Dan in Jenin binnen, waarbij een ander kind werd gedood - de 16-jarige Abdullah Imad Sa'ad Abu Hasan, die het 39ste kind werd dat dit jaar op de Westelijke Jordaanoever werd doodgeschoten.

Op 24 september lanceerden Israëlische troepen een militaire inval in het Nur Shams vluchtelingenkamp in Tulkarem, waarbij twee Palestijnen omkwamen en bulldozers grote schade aanrichtten aan straten en infrastructuur.

Het geweld van de kolonisten verergert de druk op de Palestijnse gemeenschappen op de Westelijke Jordaanoever. Volgens de VN is het aantal aanvallen van kolonisten op eigendommen en burgers gestegen van gemiddeld één per dag in 2021 naar drie per dag dit jaar - het hoogste aantal sinds het begin van de VN-registratie in 2006.

In 2022 zijn in totaal 1.105 mensen uit 28 Palestijnse gemeenschappen uit hun huizen verdreven als gevolg van aanvallen door kolonisten en belemmering van de toegang tot weidegrond, waarbij vier gemeenschappen nu volledig uit hun huizen zijn verdreven.

Geen enkele gezondheidswerker is veilig

Ook gezondheidswerkers worden nog steeds geconfronteerd met schendingen wanneer ze hun levensreddende werk proberen uit te voeren. De Palestijnse Rode Halve Maan (PRCS) heeft dit jaar tot nu toe 272 schendingen tegen hun medische teams geregistreerd, waaronder gewelddadige aanvallen op hun personeel, aanvallen op ambulances en gevallen van belemmerde toegang tot zieken en gewonden.

Tijdens de gewapende inval in het vluchtelingenkamp Nur Shams op 24 september verhinderden Israëlische troepen medische teams van de PRCS om het kamp binnen te gaan en de gewonden te evacueren. Tijdens een inval in het dorp Beita in Nablus op 12 september, beschoten Israëlische troepen een ambulance met rubberen kogels en verwondden een paramedicus.

Als reactie op de reële gevaren waarmee medisch personeel wordt geconfronteerd, heeft MAP 20 kogelvrije vesten en helmen geleverd aan de PRCS, die zullen worden uitgedeeld aan hun teams in het noorden van de Westelijke Jordaanoever om hen te helpen beschermen.

"MAP is er trots op alles te doen wat in ons vermogen ligt om Palestijnse helden in de gezondheidszorg te beschermen", zegt Aisha Mansour, directeur Westelijke Jordaanoever van MAP. "Niettemin is het zien van paramedici in kogelvrije vesten een sombere herinnering aan het aanhoudende falen van de internationale gemeenschap om ervoor te zorgen dat het internationaal recht wordt nageleefd in de bezette Palestijnse gebieden. Palestijnse gezondheidswerkers zullen pas echt veilig zijn als er een einde komt aan de straffeloosheid voor deze schendingen."

Als reactie op het toenemende geweld van kolonisten en de dreigende ontheemding van gemeenschappen in gebied C op de Westelijke Jordaanoever, biedt MAP ook doorlopend essentiële eerstelijnsgezondheidszorg via mobiele klinieken.

Humanitaire crisis Gaza gaat onverminderd door

Terwijl de bedreigingen voor het leven van Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever blijven toenemen, neemt ook de gezondheids- en humanitaire crisis in Gaza toe. Sinds 18 september hebben de Israëlische autoriteiten de Erez Crossing gesloten voor duizenden Palestijnse arbeiders, waardoor ze hun werk in Israël niet kunnen bereiken.

Met een werkloosheidscijfer van 47% in Gaza en een derde van de inwoners die in extreme armoede leven, zijn deze banen een levensader voor veel gezinnen. De grensovergang Karem Abu Salem/Kerem Shalom was ook enkele dagen gesloten, waardoor goederen en brandstof niet binnen konden komen.

Verder zijn er ten minste 28 Palestijnen gewond geraakt, waaronder vier journalisten, door het gebruik van scherpe munitie, traangas en met rubber beklede stalen kogels door Israëlische troepen in de context van hernieuwde protesten bij het hek. Eén persoon, de 25-jarige Yousef Salem Yousef Radwan, werd op 19 september gedood nadat hij van achteren in het hoofd en de borst was geschoten, volgens het Al Mezan Center for Human Rights.

De gezondheidsdiensten in Gaza verkeren ook nog steeds in een crisis: 45% van de medicijnen en 24% van de wegwerpartikelen waren vanaf juli niet meer voorradig, wat betekent dat ze nog maar een maand voorraad hebben. Voor patiënten met nierfalen die dialyse nodig hebben, dreigt bijna de helft van de essentiële medicijnen en wegwerpartikelen voor niertransplantatie en dialyse opraken.

Nu de situatie in de bezette Palestijnse gebieden blijft verslechteren, is het noodzakelijk dat de internationale gemeenschap actie onderneemt om een einde te maken aan het geweld tegen Palestijnen en de aanvallen op de gezondheidszorg.

Jouw handtekening helpt de klimaatzaak

Op 11 mei 2023 stellen Angelo Vrolijk, Judmar Emerenciana, Helen Angela, Jackie Bernabela, Onnie Emerenciana, Danique Martis, Kjell Masoud Kroon en Greenpeace Nederland samen de Nederlandse overheid aansprakelijk. Waarom? Omdat de overheid niet genoeg doet om klimaatverandering een halt toe te roepen en de mensen op Bonaire nauwelijks beschermt tegen de gevolgen van klimaatverandering

Plicht om burgers veilig te houden

In [onze sommatiebrief](#) leggen wij uit dat de Nederlandse overheid een ‘onrechtmatige daad’ begaat. Volgens internationale verdragen zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, maar ook volgens [het Urgenda-vonnis van de Nederlandse Hoge Raad](#), heeft de overheid de plicht om al haar burgers actief te beschermen tegen de (gevolgen van) gevaarlijke klimaatverandering. Wij zijn van mening dat de Nederlandse overheid dit momenteel niet voldoende doet.

Dit komt ten eerste doordat Nederland momenteel niet genoeg doet om haar eerlijk deel, of *fair share*, bij te dragen aan de wereldwijde inspanning om onder de grens van 1,5 graad opwarming te blijven. Daarnaast wordt Bonaire amper beschermd tegen de impact van klimaatverandering, terwijl gemeenten in Europees Nederland in ieder geval kunnen rekenen op onderzoek, plannen en steun vanuit de Nationale overheid.

Gelijke bescherming voor alle Nederlanders

Als samenleving vinden we dat iedereen in Nederland gelijk behandeld moet worden, maar onze regering handelt alsof de rechten van de mensen van Bonaire er niet toe doen. Deze ongelijke behandeling van Bonaire – en de andere twee bijzondere gemeenten in het Caribisch gebied, Saba en St. Eustatius – is des te pijnlijker als je kijkt naar de koloniale geschiedenis van Nederland.

Veel van de huidige bewoners van Bonaire stammen af van tot slaaf gemaakte personen die op Bonaire en de andere Caribische eilanden te werk zijn gesteld. Premier Rutte bood in december 2022 excuses aan voor het Nederlands slavernijverleden en beloofde dat de overheid lering trekt uit haar verleden. Toch worden de bewoners van de bijzondere gemeenten in het Caribisch gebied nog steeds achtergesteld door de Nederlandse overheid.

Bonaire loopt gevaar

Bonaire is heel kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering. Kwetsbaarder dan veel andere gebieden in Nederland. Nu al raakt de klimaatcrisis de levens van mensen op Bonaire.

Uit onderzoek van de Vrije Universiteit blijkt dat door klimaatverandering [een vijfde van Bonaire het gevaar loopt om permanent te worden opgeslokt](#) door de zee tegen het einde van deze eeuw. Koraalriffen, die werken als natuurlijke golfbrekers, verdwijnen en hittegolven gaan toenemen. Dit zal het leven op het eiland permanent veranderen.

Klimaatverandering bedreigt niet alleen de inkomstenbronnen van mensen op het eiland, maar ook de infrastructuur, de gezondheid en de diensten die mensen nodig hebben. Terwijl Bonaire niet noemenswaardig heeft bijgedragen aan de klimaatcrisis zal de bevolking er veel harder door worden getroffen.

Wij eisen rechtvaardigheid

Daarom eisen we nu klimaatrechtvaardigheid. Als de overheid nu niet in actie komt, zullen we naar de rechter stappen. De overheid moet de mensenrechten op Bonaire en elders in het land beter beschermen om aan haar plichten te voldoen, en dat betekent het volgende:

1. De regering moet haar eerlijk deel, of *fair share*, leveren aan de wereldwijde inspanning om onder 1,5 graad opwarming te blijven en de Nederlandse CO₂-uitstoot sneller omlaag brengen. Onderdeel daarvan is dat de uitstoot binnen de Nederlandse grenzen 10 jaar sneller teruggebracht wordt naar nul.
2. De regering moet maatregelen treffen, in overeenstemming met de bewoners van Bonaire, om hen te beschermen tegen gevaarlijke klimaatverandering en de impact op hun mensenrechten – zoals het recht op leven, privéleven en recht op cultuur – zoveel mogelijk te beperken. De overheid mag daarbij de bewoners van Bonaire niet ongelijk behandelen vergeleken met de bewoners van de rest van Nederland.

Hoe jouw solidariteit de klimaatzaak helpt!

Voor het succes van de klimaatzaak is het cruciaal dat veel mensen onze eisen steunen. Ten eerste: duizenden handtekeningen laten aan de overheid zien dat het tijd is voor actie. Als actie dan toch uitblijft, dan stappen we naar de rechter. Ook in de rechtbank is het belangrijk dat we aantonen dat **onze eisen** op brede steun in de samenleving kunnen rekenen. De klimaatzaak onderschrijven met je naam helpt dus concreet om deze zaak tot een succes te maken.

<https://doemee.greenpeace.nl/actie/klimaatzaak-bonaire/>